

Suat Kemal Angı
BENJAMIN DOKUNUŞU

SUAT KEMAL ANGI

BENJAMIN DOKUNUŞU

Aslı bir video sunumu olan bu metin, ODTÜ Genç Yazarlar Topluluğu'nun daveti üzerine 15 Haziran 2022 tarihinde yapılması planlanan "Poetik Uzam" temalı söyleşinin giriş bölümü olarak hazırlanmıştır. Sunuma çok uzaklardan gelip katılan sevgili arkadaşım Elif KAYA'ya, iki katılımcıdan biri olması, bulunmaz heyecanı, insan hayatında iz bırakan değerbilirliği nedeniyle minnettarım.

© "Walter Benjamin Headache" by blackaller on DeviantArt

1.

"Benjamin'in söylediđi ya da yazdıđı her řeyde dűřűnce, masalların ve çocuk kitaplarının vaatlerini her zamanki kaba 'olgunluk'la reddetmek yerine, onları sözcűđű sözcűđűne ciddiye almıř gibidir, o kadar ki, gercek mutluluđun kendisi řimdi bilginin ufkunda belirirer... Ona dođru çekilen herkes, kapalı kapıdaki çatlıktan bir an için ıřıklı Noel ađacını gören çocuk gibi hisseder kendini. Iřık yalnızca akıl deđil hakikat, hakikatin gölgesini deđil kendisini vadeder." (*Son Bakıřta Ařk*, s. 34)

2.

Bu rastlaşmanın üzerinden, gençliğimle birlikte, tam olarak 27 yıl geçti. Düşünüyorum da, iyi dayanmışım. Ama artık, tam da şu sıralar, içimdeki cam şatonun sessizce yıkıldığını hissediyorum. Cam şato dediğime bakmayın. Bu bir mekân ya da daha iyisi bir “uzam” –belki hiç var olmamış, belki var olmuş ama benim hiç görmediğim bir uzam– *hissi*. Sanırım o yüzden yıkılırken ve öncesinde çatırdarken hiç ses çıkarmadı. Ama kesinlikle aşk vaadi taşıyan, musmutlu bir uzamdı. Tanımlamaya çalışmayacağım. Çünkü bir kucaklaşmadan daha tanımsız. Sadece bazı anahtar sözcükler anımsıyorum: yaz, ikinci vakti, yaz ikindisi, yürümek, pencere, tül perdeler, uçuşan tüllerin havada bıraktıkları izler, bekleyen biri ya da bir şey ve onun nefes alıp veren gölgesi. Ve atomlar: düzenli çerçeveler boyunca, yan yana, tüm hayatı kuşatan atomlar.

3.

Fırtınanın dinmesi yıllar alır. İlk çığlıktan beslenen bağırp çağrışmalar fırtınanın içinde sürüp gider, ta ki bir yaz akşamı günbatımından sonra yeryüzüne doğru süzülen sararmış ışıpta derin bir keder fark edene. Kişi bir anda, acının aslında nicedir sessiz bir yakarışa dönüşmüş olduğunu hisseder ve iniltiyi duymak için kulak kabartmak yetmez. Sadece acı değil, mutlu anılar da çoktan yerlerine oturmuştur. Onlardan bir buhar türer. Yanağa değer. Kişiye bu süreçte ara sıra mecburen şiir yazdırtan tüm bir birikim, failin zihninde kristalleşir, yeniden kristalleşir, saflaşır, basitleşir. Ve dediğim gibi, tüm bu söylediklerim yıllar alabilir.

Soru şuna dönüşür: Bu kristalleşme için geçen upuzun yıllara gerek var mıdır? Yanıt şu olabilir: Kimse şiire *haiku* ile başlamaz. Denenmemiş olanın öğreteceği ne rüzgâra ne yağmura dayanabilir. Boşa konuşmamak, tadına bakmak gerekir. Deneyim aktarılamaz. Yaşamın trajik döngüsüdür bu. Her doğan ölenin yaşarken

ve yaşıyan o başkasının önceden denediğini yeni baştan, bir kez de kendisi deneyecektir. Sonuç önemli değildir. Notlar önemlidir. Doğumla ölüm arasını zenginleştirecek bazı küçük notlar alınabilir. Göz atmak, okumak, anlamaya çalışmak gerekir.

4.

10 Ekim 1995. Bu tarihi hiç unutmuyorum. Yarıyı toprak altındaki evimden çıkmış, atomlarla uğraştığım ormanıma, iş yerime gidiyorum. Otobüste elimi, tutduğum yerden bıraktım, bacaklarımı açtım, dengemi sağladım. Sırt çantamdan bir kalem ve bir kâğıt çıkardım. Çünkü camdan bakarken yolun kenarında eflatun bir çiçek ailesi görmüştüm. Bazı rastlaşmalar kırılmalar yaratıyor.

5.

PURPLE RAIN IN MADAGASCAR
KÜÇÜK KIZLAR İMPARATORLUĞU
VEROKA

kim öpecek
içlerinden
bunca hanımelinin
niye ektiniz peki
mor bir yağmurda
madagaskarda
marazi bir aşk yemini
hay huy
hadi lâ
kâğıtçiçeği
ve roka
ak saçlı
çocuk felçli

gotik bir koku
ve roka
VEROKA
VEROKA
VEROKA

6.

Malzemeler atomlardan oluşur. Atomlar yedi değişik sistemde sadece on dört farklı şekilde dizilebilir. Bu yan yana sıkı düzen anlamı her şey gibi üç boyutludur ve kristal, yani atomlarının dizilişi rastgele olmayan biçimli bir yapı oluşturur. Biçim önemlidir, tıpkı ilk benimsediği *form* olan önadı gibi kişiye direnç verir. Kristal –ya da manidar bir adlandırmayla *kafes*– yapı, düzenli bir atom dizilişi gerektirdiğinden, suda bulunmaz, buharda ya da gazda bulunmaz, hatta çoğu zaman camda bile bulunmaz; kristal, örneğin metal ya da seramik gibi, katı olmak zorundadır. Katı olmalıdır ki, atomları bir arada tutan o *bağ* kurulabilsin. Katı olmalıdır ki ses, ya da iletişim sağlanabilsin. Su amorf; onu var eden atomları rastgele dizdikleri için, biçimsizdir. O yüzden akar. Bardaktaki, sürahideki, akvaryumdaki ya da göldeki biçim suyun biçimi değildir.

Çevremizdeki her şeyin atomlardan oluştuğunu, atomların tüm uzayı doldurduğunu ilkokul okuyan herkes bilir. Ama yan yana nasıl dizildikleri, sonra düzenli bir tekrar edişle nasıl istiflendikleri o yaşta öğretilmez. Oysa hepimiz çocukken bilyelerle oynamışızdır. Kara tahtaya en az bir kez basit bir küp çizmişizdir. Üç boyutlu kafes yapıda sürekli olarak tekrar eden birim bir hücre vardır. Bu birim hücrenin en basiti küp şeklindedir. Atomlar işte bu hücrelere tutunur: köşelerine, ortasına, yanal yüzeylerine. Ve başta dediğim gibi, doğadaki tüm kristal malzemelerin atom örüntülerindeki düzen, küpe benzer yedi değişik kafes sistemdeki on dört farklı dizilişten birine uyar.

7.

8.

Hayatın diyalektiğini görmemizi engelleyen şey, atomları görmemizi engelleyen şeydir. Bunun için önce, imgeyle aydınlık ama güvencesiz bir uzamda karşılaşmak ve onu tıpkı atom gibi, *geçtiği yerlerde bıraktığı izlerden* tanıyabilmek gerekir. Imgenin en tekinsiz hali olan “diyalektik imge”, ki aynı zamanda bir rüya imgesidir, “tarihsel öznenin karşısına tehlike ânında ve beklenmedik bir şekilde,” aniden çıkar. Her şeyin her şeyle ilişkili olduğunun, her şeyin her şeyin içine *çabasızca* nüfuz ettiğinin ve böylece fark ettirmeden dışına da çıktığının duyumsandığı *hızlı* ve *gürültülü* bir uzamda, tehlikeli bir varoluş biçimi gerektirir. Geçmişe dair “spekülatif, sezgisel ve [hatta] analitik olan”, uçucu ve kopuk kopuk algılanan her şey, farklı yönlere yaptıkları yolculuklarının bir noktasında, şimdiki zamanın tek bir anında her nasılsa çarpışarak

şimşek hızıyla bir araya geliverir. Zamanın kristalleştiği bu nokta, imgenin anlamına dönüştüğü noktadır. Bu *takımyıldızla* bu aydınlıktaki ilk karşılaşma büyüler. Bu yüzden kaosu içinde can havliyle yaşanır. Sağ kalınırsa ve umut da kesilmemişse, sonraki olası deneyimlerin her biri bir büyü bozma edimi olacaktır. Tarihsel özne (ve bence şiirsel özne de) artık donanımlıdır, silahlanmıştır. Karşısına çıkacak imgeyi nasıl yakalayacağını, bunun için ne yapması gerektiğini, neler kaybedip neler kazanacağını öğrenmiştir. Pratikte yapacağı yanlışların felaketi olacağını bilir. Bu yüzden sakinidir. Tutkulu ama bilgedir. Ama ilk yapması gereken, elbette tetikte ve sessizce beklemektir. Bu bile hayatın tadını kaçırmaya yeter. Ne ki, vazgeçmez. Çünkü ilk karşılaşmada atomları ve onların dayanışmacı düzenini görmüş, bir süre onlarla yaşamış, bir ülkeye kazanmıştır: Kurtuluş o düzendedir. Olası yeni bir deneyde, mutlaka bıraktıkları izleri takip edecektir. Buradan bile bir yekparelik çıkar.

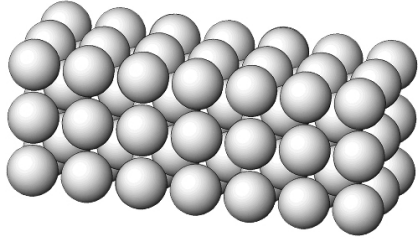
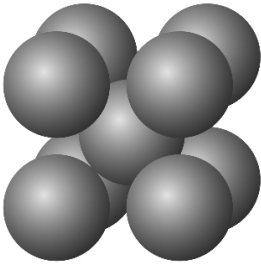
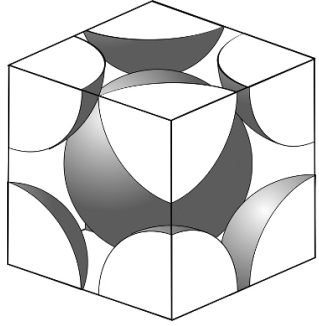
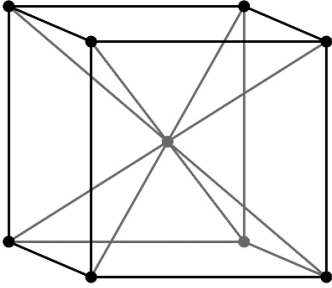
9.

“Benjamin’in düşünce sistemi yoktan yaratmak değil, var olandan kucak dolusu armağan vermektir; uyum ve nefsi idamenin, duyular ve aklın birleştiği hazzı dair yasakladığı her şeyi telafi etmek istiyordu. Proust üzerine bir makalesinde *mutluluk istemeyi* bu ülküdaşı yazarın güdüsü olarak göstermişti.” (Adorno, *Walter Benjamin Üzerine*, s. 11)

10.

Bazı rastlaşmalar kırılmalar yaratır. Ama zamanın eski bir çarşaf gibi yırtıldığını fark edebilmek için silahlanmak yetmez, her an tetikte olmak gerekir.

11.

12.

Rektörlük durağında otobüsten indim. Sırtımda çantam, elimde eflatun çiçek ailesinin en küçük üyesi Veroka'nın hayatını kaydettiğim kâğıt. Başım önde, okuya dinleye yürüyorum. Kaçınıcı kez bilmiyorum; sanırım bıkana kadar okuyup dinleyeceğim. Sağ tarafımdaki kütüphane binasının, önünde susuz bir havuz olan zemin katı, kültür komiserinin odası. Her sabah başımı çevirip gayri ihtiyari bakarım. Acaba içeride mi diye düşünürüm. Ama tül perdelerden içerisi görünmez. Bu kez bakmıyorum. Bir anda kendimi yerde buluyorum. Bunu bir işaret olarak algılıyor ve yerden kalkarken şiirime artık yabancılaşmam gerektiğini anlıyorum. Üçlü

amfiye çıkılan merdivenlere oturup bir süre sol dizimi ovuyorum. Kâğıt biraz buruştu. Doğruluyorum. Kafamı kaldırıncı ağaçları görüyorum. Ne güzeller, renk renk! Sarı, bakır kırmızısı ve yeşil yapraklarla dolular. Merdivenleri çıkıp sağa dönüyorum. Hedefim Beşeri kantini. Çay alıp Mimarlık amfisinin önüne gelecek, sabah keyfi yapacağım. İşte acele bir işim yok nasılsa. Olsa da fark etmez. Çayirlara yayılacak, Benjamin okuyacağım. Henüz çok azını anlasam da, iki üç yıldır aynı kitabı okuyorum. Çantamdan *Son Bakışta Aşk*'ı çıkaracak ve *Dil* mevsusuna baştan başlayacağım. Kitabımda altı çizilmedik satır neredeyse kalmadı. O yüzden bu okumada yeşil renkli kurşun kalem kullanacağım. Anlamıyorum ama çok etkileniyorum. Sözcükler buluta, satırlar küme bulutlara dönüşüyor ve her sayfada bulutlu bir gökyüzü oluşuyor. Sözcükler etime bulut olarak nüfuz ediyor. Bu nasıl bir okuma eylemi? Yürüyorum, uçuyorum. Saatler geçiyor ama ben tanıdık hiçbir şeye rastlamıyorum. Aşağısı bile görünmüyor. Bir bağlantı olsa, örneğin bir damla yağmur yağsa, sanki bulutlar dağılacak, net resimler ortaya çıkacak. Ama yağmıyor. Yıllardır böyle. Belki sonsuza dek anlamadan okuyacağım bir kitabın büyüüne kapıldığımı hissediyorum. Nedense diremiyor, vazgeçmiyorum.

Bir anda karşımda karanlık bir kaya gibi belirdi. Kültür komiseri. Sanırım tül perdelerden beni gördü ve karşılamaya çıktı diye düşünüyorum. Fazla iyimserim. Olsun. İyimserlik bu tatlı sonbahar gününe yakışıyor. Merhabalaşıyor, hal hatır soruyoruz. Gözünün arkamda tuttuğum elimde olduğunu fark etmemek mümkün değil. Merakı boynundan, hatta boyumun hizasındaki iri memelelerinden bile anlaşılıyor. Nihayet soruyor. Gayri ihtiyarı elimi arkamdan çekiyor, kâğıdı havada sallarken, "Hiiiç," diyorum, "sadece bir şiir". Bir Jaguar çevikliğiyle kâğıdı kapıveriyor. Okumaya başlıyor. Beklerken önünde kendimi çırılçıplak hissediyorum. Sanki geneleve düşmüş çaresiz, taşralı genç bir kızım ve az sonra

ilk müşterimi kabul edeceğim. Bir güz yaprağı gibi titriyorum. Okumayı bitiriyor ve yüzüme bakıp gülümsüyor. Adımı söylüyor ve ekliyor. “Ama ..., sen bir şairmişsin!” Uzattığı kâğıdı alırken ya içimde ya da gökyüzünde şimşeklerin çıktığını duyuyorum. Yağmur yağacak, hatta fırtına çıkacak! Dışarıdan “Hoşça kalın” diyor ve içimden söylediğim “Biliyorum” sözcüğünü bulmak için soluğu evde alıyorum. Ter içindeyim. Telaşlıyım. Yaklaşan tehlikeyi henüz sezmiyorum.

13.

Şimdi biraz soluklanalım. Çünkü aklıma birdenbire, ilk deneyimin izlerini taşıdığını, hatta onunla *önceden* biçimlendiğini bildiğim son büyüğü anlardan biri geldi. Sanırım o sarsıntılı anın ürünü, bu molayı doldurmaya uygun. HAIKU: Bana sorarsanız, şiirin en rafine hali.

14.

Bu tekinsiz haikulara aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz:

<https://suatkemal.work/tatli-su/tekinsiz-rastlasmalar/>

15.

16.

şimdi sayfanın altındaki boşluğa bir ağaç resmi çizebiliriz.

17.

Bu fotoğrafa dikkatle bakın. Size bir şey hatırlatıyor mu?

18.

Şimdi de kafeslenmiş ağacı düşünüp yeni bir ağaç resmi çizelim. Bu ağacın aklımızdaki imgesi farklı mı?

19.

Howard Eiland'a göre, "uyuşturucuyla ilgili yazılarında Benjamin'in merkezi terimi olan *Rausch*, Nietzsche'nin daha sonraki felsefesinde önemli bir kavramdır ve genç Benjamin ile onun tüm kuşağının çok önem verdiği Dionisyen bilgiyi tanımlar." *Yaratıcı sarhoşluk [Rausch]* fikrini ilk olarak, estetik ve renk üzerine 1915'te yazdığı "Gökkuşağı" diyalogunda dile getirir: "Ve en yüksek zihinsel berraklıkta sinirlerimizden akan o sarhoşluk, yaratmanın tüketen sarhoşluğu, yerine getirdiğimiz hakikate göre kانون içinde yaratma bilincidir." Yaratma eyleminin tüketen sarhoşluğuna bilinçli bir şekilde eşlik eden, en yüksek zihinsel berraklığı somutlaştıran bu taşkınlık halinden benim anladığımsa, *Rausch*'un **coşku, neşe, zindelik taştan bir büyülenme hali, yaratıcı ve apaydınlık bir sarhoşluk** olduğu ve ancak, bir yandan ışığı altındaki faile ilk kez, kaçınılmaz olarak görünür olduğu hissini yastatan ama gerçekte dünyaya sınıksız kapalı şiirsel bir uzamda, tanımsız bir mutluluk ve çaresizlikle yaşanacağıdır.

20.

Göz göze geldiğiniz şeyin *zahmetsizce* şiire dönüştüğü, resme, heykele, senfoniye dönüştüğü anlar vardır. Bu anlar yan yana gelir ve bir varoluş biçimi oluşturur. Bu uzamı karakterize edecek bir sözcük söyleyin deseniz, hiç düşünmeden “hız” derim. Yaşanan şey kesinlikle bir “hızlı zaman deneyimi”dir. Mutluluk ve sunmakla doludur. Düşünceyi yadsıyan, düşünmekle değil dinlemekle/yazmakla/çizmekle/yontmakla, (hatta *konusmakla*), yani eylemekle, var etmekle işi olan bir deneyim. Hızın içinden taşan şey ise büyüdür, büyülü bir “sarhoşluk” halidir. Hem o, hem zaman, hem de büyülenen fail adeta görünür olmuştur. Büyünün etkisi bir kapı aralar. Kurtuluşun kapısıdır bu. Girersiniz ve çıkmak istemezsiniz. İçeride kazandığınız ülkü, bu kapıyı herkes için, göçüp gitmişler için de açmaktır.

21. Aurora 1-2

22.

Elinize düz bir demir parçası alın ve üstüne bir parça kömür koyun, ya da kömür tozu serpin. Karbon atomları demirin içine doğru nüfuz etmeye başlayacaktır. Bu kısacık yolculuk saatler de sürebilir yüzlerce yıl da. Süreci hızlandıran değişken, sıcaklıktır. Akdeniz’deyseniz, diyelim iki bin yıl, İzlanda’daysanız yirmi bin yıl. İyisi mi siz bu ikiliyi 200 santigrat dereceye ısıttığınız bir fırına koyun. Deneyiniz birkaç saat sonra biter. Sonunda ne mi olur? Karbon atomları demirin içine doğru nüfuz edecek ve yayındıkları o daracık bölgeyi, yüzeyi ve hemen altını, bir baltanın ağzı kadar sertleştireceklerdir.

Ama şaşırtıcı olan, karbon atomunun yolculuğu, bu yolculukta izlediği rotadır. Bunu bize öğrencyken “*mean free path*” adıyla öğretiler. Şimdi sıkı durun! Tek bir karbon atomunun, demirin yüzeyinden içeriye sadece *100 mikron*, yani bir milimetrenin onda biri kadar nüfuz edebilmesi için –kimseye görünmeden, kimseye çarpmadan– kat ettiği *ortalama serbest yol*, tahmini olarak *3 kilometredir*. İlk duyduğumda ben de inanamamıştım. Karbon atomunun nerelerde sürttüğünü ve onun mahrem dünyasını hâlâ anlamış değilim.

Ünsal Oskay *Tek Kişilik Haçlı Seferleri* kitabının 403. sayfasında, “Gündelik hayatımızda metafiziğin belirli bir yeri vardır. Kanıtı somutlaşmayan her umut, bu metafizikle hayatını sürdürür,” der.

Bu gözlerle, bu hayalkeşlikle, otların arasındaki benden, en azından mühendis olmayacağı çoktan belli olmuş olmalıydı.

23.

Evdeyim. Kütüphanemin karşısında. Kalbim güb-güb atıyor! “Biliyorum” sözcüğünü hemen bulmalıyım. Hemen buluyorum. Çünkü hangi kitapta yazdığını biliyorum ve o da yıllardır kapağı odayı seyreden birkaç kitabımdan bir tanesi. Kapağı hâlâ çok güzel! Yıl-

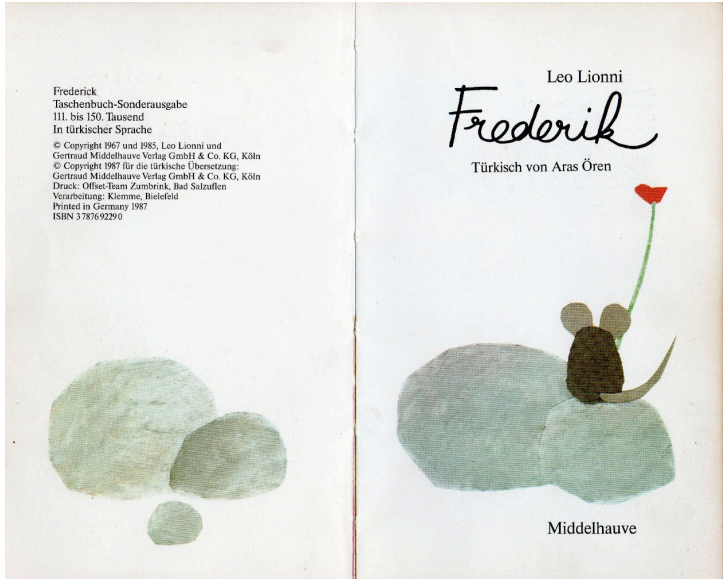
lar, yıllar sonra tekrar okuyorum. Her sayfada kalp çarpıntım artıyor. Mecburen oturuyorum. Çantamdan *Son Bakışta Aşk'ı* çıkarıyorum. Ellerim titriyor. Tüm bedenim titriyor. Şimdi anladığımı hissediyorum. Altı çizili tek bir satır yok! Nasıl bir ışığa maruz kaldım böyle? Her yer apaydınlık. Sanki gökkuşağının altındayım. Ya da bir Aurora'nın. Şimdiden ruhumun büyük bir coşkunluk hissiyle yüceldiğini, bulutların üstüne çıktığını hissediyorum. Ne tuhaf! Bir eşikte gibiyim ve bir adım sonra yeni bir yaşama başlayacağım. O adımı atmamak gibi bir lüksüm yok. Seçeneğim yok. Kalbimi tuta tuta bir bardak su içiyorum. Anımsıyor ve başlıyorum.

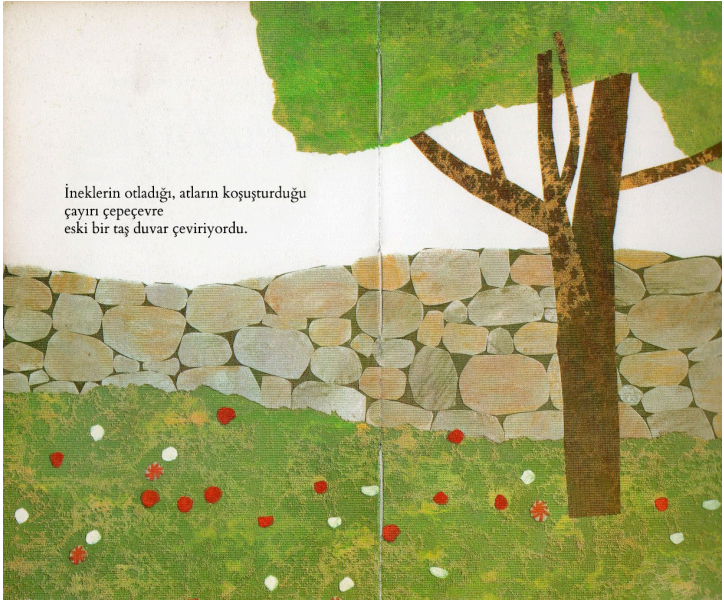
İçinde üç uykusuz ve çaresiz ay geçireceğim bu şiirsel uzamda ne mi yaptım? Anımsadığım kadarıyla, hızdan tortop oldum ve elbette santrifüj etkisiyle değiştim. Balık gözlerim oldu. "Tek bir yerden yüz tane yeri emecek güçte bir bakışım" oldu. Janus-yüzlü oldum. Doğal olarak geçmişe de bakıyordum, hatta en çok geçmişe bakıyordum. Sanki boyut değiştirmiştim. Sevinçli, taşkın, zinde. Işıl ışıldım. Zihnimin her kuytusunda projektörler yanıyordu ve bu aydınlıkta hiçbir bağlantıyı kurmam gerekmiyordu. Her şey önümde, arkamda, dört bir yanımdaydı. Bana bakıyor, bana sesleniyorlardı. Benimle konuşuyorlardı. El elelerdi. Dil, antik mizahi boyutuna kavuşmuş, iletişim sorun olmaktan çıkmıştı. Hiç durmadan notlar aldım. Yazıyla ya da görsel olarak. Bitimsiz notlar! Başlarda *Angelus Novus* kadar umutsuz değildim. "Her yere yetiştiğimi, hiçbir şeye geç kalmadığımı" derinden duyumsuyordum. Ölenlerin hepsini tanıyordum. Hepsi akrabamdı. Ama eskileri toplamak, yüzeylerini parlatmak ve onlardaki yaşam izlerini ortaya çıkarmak için 24 saat yetmiyordu.

Yaşamın büyüklüğü, yaratıcı canlılığıyla sarhoş olmuştum. Gözlerim her an evreni dolaşıyor gibiydi. Gözlerimle birlikte mecburen kulaklarım, kollarım, ellerim, bacaklarım.

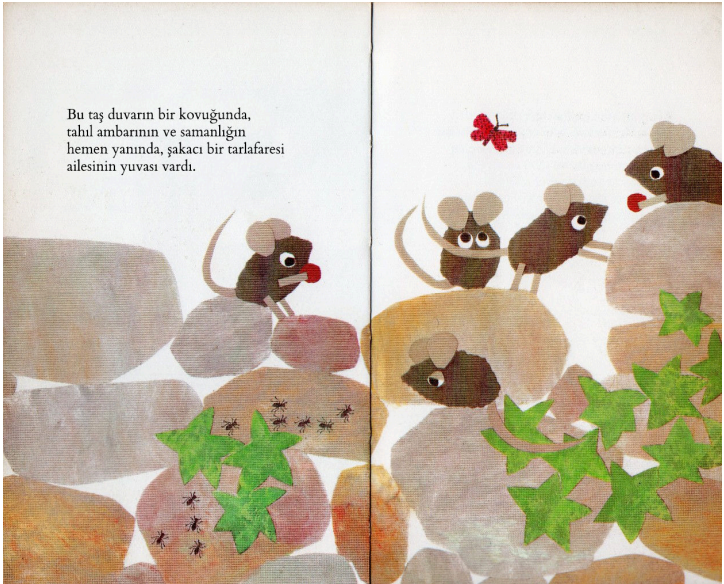
Bir kütüphane tasarladım. Bugüne dek yazılmış tüm kitapları üç sütunda ve altı rafta toplayabilecek bir düzen içeriyordu; böylece, bittiğinde hayatı herkes için kolaylaştıracaktı. Geçmişini özgürleştirecek, insanlığı kurtaracaktı. İnancım tamdı. Kitap kütüphaneye doğru yaklaşıyor, tam önünde formalarına ayrılıyor ve bu parçalanmış haliyle kendisini üç yazardan birine ya da ikisine veya üçüne ve altı ebedi konudan ilgili birkaçına ya da hepsine bölüştürüyordu. *Zahmetsizce*. Benim işim sadece parçaları alıp yerlerine, raf-sütunlara koymaktı. Yani kütüphaneyi yerleştiriyordum. Daha sonra kitaplara resimler katıldı, fotoğraflar katıldı, besteler katıldı. Düzensiz kırlar ve Samanyolu katıldı. Bittiğinde sanırım hepsi tek bir kitap olacaktı. Ama asla bitmedi. Çünkü tek başımaydım. Yorulmuştum ve uykum gelmişti. Düştüm.

24. Frederik

İneklerin otlağığı, atların koşuşturduğu
çayırdı çepçevre
eski bir taş duvar çeviriyordu.

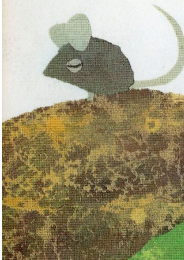

Bu taş duvarın bir kovuğunda,
tahıl ambarının ve samanlığın
hemen yanında, şakacı bir tarlaşesi
ailesinin yuvası vardı.

Köylüler orayı çoktan terkettiklerinden
samanlık yıkılmış, tahıl ambarı boşalmıştı.
Kış da artık yakındı. Küçük tarlafareleri
buldukları buğday ve tahıl tanelerini,
fındıkları ve samanı topluyorlardı.
Hepsi gece gündüz demiyor çalışıyordu.
Hepsi çalışıyordu – Frederik hariç.

»Sen niye çalışmıyorsun, Frederik?«
diye sordu ötekiler Frederik'e.
»Ben de çalışıyorum« dedi Frederik,
»ben de güneş ışınlarını topluyorum
soğuk ve karanlık kış günleri için.«

Ama Frederik'in öyle bomboş oturup
çayırı seyrettiğini görünce:
»Peki Frederik, şu anda ne iş yapıyorsun?«
diye takıldılar.
»Hiç, renkleri topluyorum« dedi Frederik
gene önemsemeden,
»kışın her taraf gridir çünkü.«

Bir ara Frederik
durduğu yerde uyuklamaya başladı.
»Ne o Frederik, şimdi de düş mü görüyorsun?«
Bu sorular nasıl da iğneliydi.

»Ah hayır, hayır« dedi Frederik,
»sözcükleri topluyorum, kış günleri
uzundur çünkü ve uzun kış günlerinde
kimse söyleyecek bir söz bulamaz.«

Derken kış gelip de
ilk kar yere düştüğünde,
beş küçük tarlafarese
taşların arasındaki
yuvalarına kapandı.

İlk zamanlar yiyecekleri boldu,
farecikler hikayeler anlattılar birbirlerine

aptal tilkiler ve şaşkın kedilerle ilgili.
Gerçekten mutlu bir aileydiler.

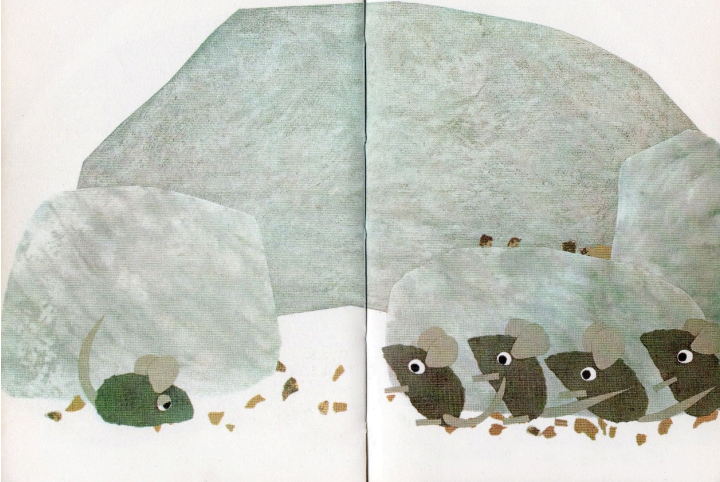
Ama yavaş yavaş fındıklar, fıstıklar
yiye yiye tükendi, samanlar bitti,
bol tahıl tanecikleri ise çoktan

eski bir anı oldu. Soğuktu, taşların
arasındaki yuvaları nasıl da soğuktu;
hiçbirinin ağzını bıçak açmıyordu.

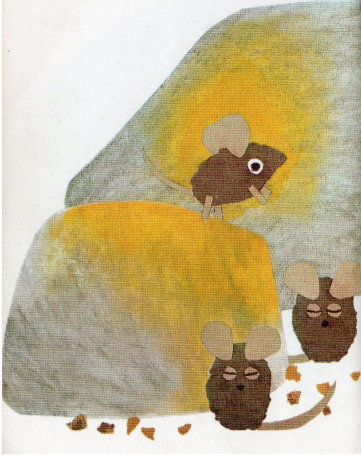

Birden akıllarına Frederik'in
güneş ışınlarına, renklere ve sözcüklere
dair söyledikleri geldi.

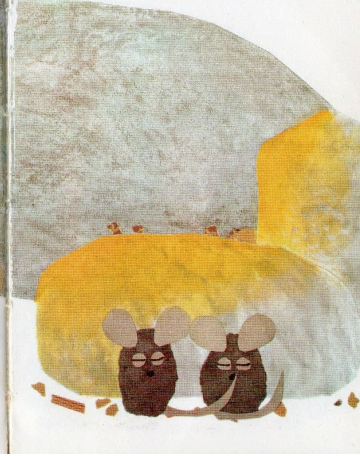
»Frederik« diye seslendiler ona,
»birtikirdiklerin ne oldu?«

»Kapayın gözlerinizi« dedi Frederik,
hemen büyük bir taşın üstüne tırmandı.
»Şimdi size güneş ışınlarını gönderiyorum.
Onların altın sıcaklığını hissediyor musunuz?»

Ve Frederik güneşin sözünü eder etmez,
dört küçük farecik
ısınmaya başladılar.
Bu Frederik'in sesi miydi?
Yoksa bir sihir miydi?

»Peki renklere ne oldu Frederik?»
diye sordular heyecanlı bu kez.
»Kapayın yine gözlerinizi« dedi Frederik.
Ve mor Cezayir menekşelerini, sarı
başaklar arasındaki kırmızı gelincikleri,

böğürtlen çalılarının yeşil yapraklarını
anlatmaya başlayınca,
sanki kafalarının içine resmedilmiş gibi,
gözlerinin önünde canlandı açık seçik
bütün renkler.

»Ya sözcükler Frederik, ya sözcükler!«

Frederik hafifçe öksürdü,
bir süre bekleli sonra, bir
sahne konuşur gibi konuştu:

»Kar taneciklerini kim etrafa saçar?
Kim eritir buzları?
Havaları kim güzel yapar?
Kim bozar?
Haziran gelince yeşerten kim
dört yapraklı yoncaı?
Gündüzi kim gece yapar?
Aydedenin ışığını kim yakar?

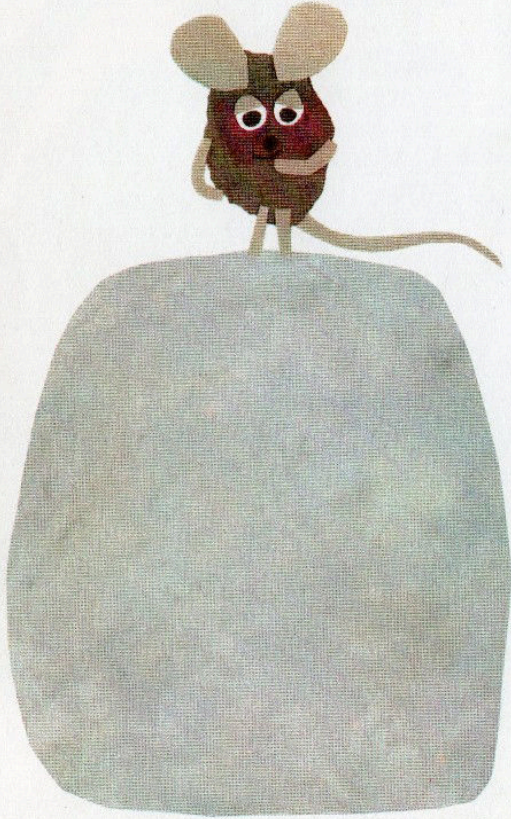
Gökyüzünde yaşayan
dört küçük tarlafaresi;
senin, benim gibi
dört küçük tarlafaresi.

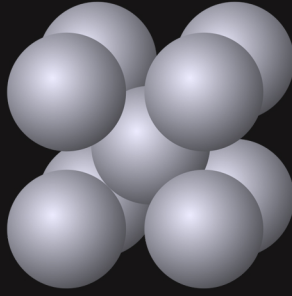
Birincisi Baharfaresi,
yağmurları yağdırır.
Sonra Yazfaresidir
rengârenk boyar çiçekleri.
Ardından gelir Güzfaresi
eteği fındık fıstık dolu.
Soğuktan üşümüş ayakları
Kışfaresidir sonuncusu.

Şanslı sayılırsız gene de
yılta dört mevsim olduğu için.
Ya bir eksik, ya bir fazla olaydı
bir de onu düşünün!»

Frederik sözünü bitirince dördü birden
alkışladılar onu, »Ama Frederik!« dediler
»sen bir şairmişsin!«

Frederik hafiften kızardı,
kibarca eğilip selâmladı onları
ve utangaç bir sesle:
»Biliyorum« dedi.

Göz göze geldiğiniz şeyin zahmetsizce şiire dönüştüğü, resme, heykele, senfoniye dönüştüğü anlar vardır. Bu anlar yan yana gelir ve bir varoluş biçimi oluşturur. Bu uzamı karakterize edecek bir sözcük söyleyin deseniz, hiç düşünmeden “hız” derim. Yaşanan şey kesinlikle bir “hızlı zaman deneyimi”dir. Mutluluk ve sunmakla doludur. Düşünceyi yadsıyan, düşünmekle değil dinlemekle/yazmakla/çizmekle/yontmakla, (hatta konuşmakla), yani eylemekle, var etmekle işi olan bir deneyim. Hızın içinden taştan şey ise büyüdür, büyü bir “sarhoşluk” halidir. Hem o, hem zaman, hem de büyülenen fail adeta görünür olmuştur. Büyünün etkisi bir kapı aralar. Kurtuluşun kapısıdır bu. Girersiniz ve çıkmak istemezsiniz. İçeride kazandığınız ülkü, bu kapıyı herkes için, göçüp gitmişler için de açmaktır.

<https://suatkemal.work>

